
MODRÝ TÝM BRUŠPERK

OBČASNÍK ZIMA - JARO 2021

Vážení čtenáři,

máme zde nový rok a jak už to tak bývá, v našich myšlenkách jsme se nevyhnuli všemožnému bilancování toho, co se stalo, co se nám podařilo a co naopak ne a taky to, co bychom chtěli v dalším roce ve svém životě vylepšit. A když se ohlédneme, ať už se nám to líbí nebo ne, musíme si přiznat, že rok se dvěma dvacítkami se nesl bohužel především ve stínu boje proti Covid-19. Přejme si, aby tento přízrak co nejrychleji vymizel a naše životy by se tak mohly vrátit do stavu, na který jsme byli zvyklí.

Po lednovém úmrtí předsedy Senátu Jaroslava Kubery v únoru senátorky a senátoři zvolili svým novým předsedou Miloše Vystrčila. Máme i nového ombudsmana a změnu jsme zaznamenali i ve vedení Nejvyššího soudu ČR. V březnu byly potvrzeny první tři případy nakažení SARS-CoV.2 v ČR. Po zvýšeném výskytu případů nakažení byla následně zaváděna opatření, až po zákaz volného pohybu a došlo i na uzavření několika obcí. Na začátku dubna byla v městské části Prahy 6 sundána z pomníku socha maršála Koněva a byla uložena do depozitáře. V srpnu nás všechny zaskočila událost v Bohumíně, kde po požáru v bytě panelového domu zůstalo 11 obětí. Září je spojováno s největší ekologickou havárií za poslední dekádu, kdy došlo k úniku jedovatého kyanidu do řeky Bečvy. Vyšetřování události provázelo a dodnes provází plno spekulací a dodnes není ukončeno. V říjnu proběhly v naší zemi krajské a senátní volby. V těch krajských kandidoval do zastupitelstev nejstarší kandidát v historii (91 let). Složení Senátu doznalo výrazných změn. Zažili jsme ve velmi krátké době dvojitou výměnu ministrů zdravotnictví. Mimo výše zmiňovaného Jaroslava Kubery jsme se v roce 2020 rozloučili s dalšími známými osobnostmi z veřejného i uměleckého světa, mezi nimi např. s bývalou atletkou, oštěpařkou, olympijskou vítězkou a manželkou čtyřnásobného olympijského vítěze Emila Zátopka Danou Zátopkovou. Rozloučili jsme se také se zpěvačkou Evou Pilarovou, s bývalým hokejistou a později trenérem Milošem Říhou. Obdivovatelé předlistopadových časů přišli o někdejší symbol uvadajícího socialismu, soudruha Milouše Jakeše.

Podle posledních zpráv bude bohužel i tento rok velmi ovlivněn Covidem. Naučil nás, že jakékoliv plány může kdykoliv zmařit, takže nelze s určitostí žádnou z plánovaných akcí potvrdit. Jednou z velkých akcí bude březnové sčítání lidu, domů a bytů. Vzpomeneme 10. výročí úmrtí Václava Havla. Tou nejdůležitější událostí budou zcela jistě říjnové volby do Poslanecké sněmovny. A fandové sportu, budeme spolu s ostatními doufat v uskutečnění sportovních akcí i těch, o které nás rok 2020 ochudil.

PŘEHRADA V NEZAPOMNĚNÍ

Moje generace nevyrostala v tolik přetechizovaném světě. Jako děti jsme byli prakticky neustále venku a měli jsme tak prozkoumané snad veškerá zákoutí Brušperku. Třebas takovou přehradu jsem měl kousek od domu a byl jsem tam tak více než častým návštěvníkem. Ještě jako školák jsem v rámci brigády vybíral parkovné a o to více jsem měl možnost poznat, jak čilý ruch tam tehdy vládl. Auta stála především na bývalém popelišti a další v koloně kolikrát až ke kravínu. A u vody? Deko na dece, hlava na hlavě.

Přehrada je nezpochybnitelnou součástí našeho města a její dlouhodobý neuspokojivý stav mě netěší. Přiznám se, že vinou nedostatku volného

času

v minulosti jsem ve svých úvahách o přehradě nešel nikterak do hloubky. Nakolik dřívější vedení města nějakým způsobem problém řešilo a kolik energie mu věnovalo, vím jen z doslechu, proto se nehodlám pouštět do jakýchkoliv spekulací. Víím jen, že osud přehrady není lidem lhostejný. Možnosti ohledně případných změn jsem před volbami z jakési pozice “pozorovatele” tak nějak nemohl posoudit. Uvítal jsem proto, že se naši lidé z MS ODS a TOP 2010, kteří otázku přehrady znovu otevřeli a co víc, zařadili ji do svého volebního programu. Nejen zvolením do zastupitelstva města za tento subjekt cítím povinnost udělat v této věci maximum. Na jedné z našich pracovních schůzek přišlo na přetřes téma “Co s přehradou?”. Je pravdou, že nic jiného než o

cerkáriích a až téměř strašidelně nevyhovujících podmínkách pro koupání se v souvislosti s ní nepíše. Co lze tedy udělat, aby se v ní opět dalo koupat? Jaké jsou možnosti ohledně její revitalizace vůbec?

Co se týká přítoku vody do přehrady, to opravdu není žádná sláva a musí se tedy hledat jiná řešení zlepšení kvality vody. Pomrkávám po možných řešeních a díky internetu už vím zase něco více třeba o biotopech, o dotacích na podobné projekty (zatím jen o těch z minulých let). Zamýšlel jsem se pak i nad tím, jak by to bylo v případě, že by se kvalita vody zlepšila a nádrž by mohla sloužit ke koupání pro širokou veřejnost, uvažoval jsem i o parkování, o nákladech a přínosech pro město a podobně.

Věřte, že zastupitelům za ODS i TOP 2010 osud přehrady není lhostejný a že jejich vypadající “nečinnost” má prostě jen širší pozadí. Vedení města se zabývá i jinými podněty a vše se vyhodnocuje v rámci možností rozpočtu. Vznikl Strategický plán, ve kterém byly zohledněny nápady a podněty občanů, zastupitelů a navrhnuty volné plochy a budovy k případnému využití. Netěší mě, že byla “Realizace záměru přehrada” zahrnuta až do období 2023-2030, ale po široké debatě a po zjištění všech možností se dala přednost prioritnějším věcem. Jak určitě víte, město například nemá prostory pro konání větších vnitřních akcí. Obyvatelé by byli určitě rádi i za

zřízení sběrného místa a existuje velký předpoklad, že v nejbližších letech bude na města vytvářen tlak na jejich vybudování. Je třeba opravit veřejné osvětlení, náměstí bychom si také určitě představovali v lepším stavu. Lidé volají po vytvoření cyklostezek, zhotovení chodníků, rodiče po vytvoření dětských hřišť, je víceméně široká shoda pro vytvoření zón relaxace, sportu a zábavy pro lidi všech věkových kategorií apod. V současné době vidím jako zásadní posun ve věci plánovaného zhotovení okružní křižovatky. Je potřeba opravdu citlivého výběru i z důvodu snížení daňových přínosů ze strany vlády do rozpočtu města způsobené poklesem ekonomiky po jarní "první vlně". Očekává se další výpadek v příjmech obcí, měst i krajů díky dopadům, které přinese zrušení superhrubé mzdy. Podle neoficiálních zpráv by naše město mohlo obdržet o cca 8 milionů Kč méně. Pokud by došlo ke kompenzacím ze strany vlády, ty by zřejmě nebyly stoprocentní.

Když se vrátím k problematice přehrady, nemohu nezmínit mail v podobě otevřeného dopisu jednoho z občanů našeho města určený všem zastupitelům, ve kterém nás nabádá v této záležitosti k obnovení diskuse a prosí o naše vyjádření. Jeho pisatel nesouhlasil s uveřejněním jeho obsahu v občasníku Modrého týmu, což samozřejmě respektuji. Ale cítím potřebu sdělit, že po mé odpovědi jsem obdržel ještě jeden mail a mohu říct, že obsah obou byl pro mě velice zajímavý a obdivuji zájem a znalosti pisatele v této záležitosti. Oceňuji návrhy, jak se dopracovat alespoň k dílčí změně vedoucí k možnému zlepšení kvality vody. Budu vděčný za informace od všech, kteří taktéž disponují nápady, jak dosáhnout jakékoliv změny k lepšímu. Rád si vyslechnu informace od vodohospodářů, rybářů a všech, kteří mají k problematice co říct. V každém případě se pak s vámi rád podělím o jakémkoliv posunu. A snad alespoň s náznakem určité, konkrétnější vize.

Dušan Konvička

NOVÁ STEZKA PŘEHRADA – PASTEVNÍK

V participativní části rozpočtu města byl schválen i návrh skupiny občanů vedený Ing. Rostislavem Quittem na vybudování stezky mezi mysliveckou chatou V Pastevníku a přehradou č. 1. Na jedné z našich schůzek přišel nápad s brigádou. Po vyčištění lesa bylo nadrcené dřevo na hromadách a rozhodli jsme se vzniklou štěpku rozvézt a upravit. Vznikla tak stezka, která denně slouží lidem ať již na procházkách přírodou nebo při dnes stále oblíbenějšímu rekreačnímu běhu. Obě skupiny určitě uvítaly tuto novou trasu, která spojuje zmíněné lokality stezkou v přírodním prostředí. Úpravu díky silným deštům v průběhu léta bylo potřeba udělat vícekrát. Nová štěpka, nová brigáda, lepší vzhled... Navzdory rovnocennosti členů týmu bylo i docela fajn vidět všechny v pracovním a lítat po lese s kolečkem a lopatou starostu nebo místostarostu. Nešlo si nevšimnout

nadšeného přístupu všech, bez ohledu na věk či povolání. Takový pohled vás určitě povzbudí. V tomto směru je nutné věnovat velký obdiv zejména těm dříve narozeným brigádníkům,

obzvláště pak je nutno věnovat hlubokou poklonu panu Břetislavu Večerkovi. Ten byl navzdory svému úctyhodnému věku plnohodnotným článkem celého týmu.

Za pomoci pracovní čety města a Mysliveckého sdružení Brušperk byly následně na trase osazeny dvě velkoplošné tabule. První informuje o výskytu zvěře v honitbě na území našeho města, druhá z nich je pak zaměřena na hlavní rostliny vyskytující se v okolí stezky. Lavičky osazené na trase vybízí ke krátkému odpočinku v donedávna zapomenutém koutu města. V tom koutu města, který máme všichni doslova na dosah ruky. Díky uzavřené restauraci jsme si někdy po práci nemohli dát oblíbené pivečko na spláchnutí společné dřiny, ale to nám nic na radosti z podařeného díla neubralo.

V loňském roce jsme byli díky situace kolem pandemie Covid-19 nuceni omezit pořádání společenských akcí. Těch bylo v závislosti na aktuálně platných omezeních méně a byly konány v menším okruhu lidí, přesto z nich máme velmi dobrý pocit.

Nezbývá nám, než na začátku roku 2021 popřát všem, aby probíhající epidemie nabrala rychlý ústup

a my se tak mohli začít znovu scházet na podobných akcích i pro více lidí.

Adam Štalmach

SPOLEČNĚ PRO LEPŠÍ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Životní prostředí a jeho ochrana není jen věcí úřadů, ale každého z nás a v programu rozvoje města hraje významnou roli. Chci zde krátce komentovat jednu kategorii péče o životní prostředí, a tou je bioodpad ze zahrad a zahrádek nás všech. Město a Městský úřad nám totiž umožňují ukládat bioodpad nejen do hnědých domácích kontejnerů během roku, ale také do zelených kontejnerů – tráva, listí nebo větve – umístěných ve třech lokalitách, od ledna 2021 v novém režimu na základě loňských zkušeností. Zahrádkáři a všichni ti, kteří chtějí mít kolem sebe pěkně upravené okolí domů či chat, jsou spokojenější. Je to ukázka dobré spolupráce veřejné správy na straně jedné a občanů na straně druhé, je to ukázka dobrého přístupu k obnově a zlepšování životního prostředí nás všech. Změna nastává u kontejnerů na větve, které budou na jednom místě, a to v jižní části škvárového hřiště.

Další efektivním počinem samosprávy našeho města je pořízení zahradních kompostérů. Za zelené kontejnery, štěpkovač i zahradní kompostéry dejme radnici „palec nahoru“. Přejme si také, aby se podobně a brzy podařil i záměr výstavby sběrného dvora s kontejnery. Když se díváte na podobně fungující dvory v širším okolí (Hukvaldy, Krásné Pole, Kravaře, Stará Ves n/O. atd.), nemusí to být nic složitého. Všichni naši zastupitelé by zřejmě rádi vyřešili „dvě mouchy jednou ranou“, tedy kromě sběrného dvora, jak je tomu i v okolních obcích, mít alespoň standardní prostory a zázemí i pro techniku pracovní čety. Nebo by se dalo tyto záměry řešit společně s okolními obcemi v rámci Sdružení měst a obcí povodí Ondřejnice? Také možná námět k zamyšlení. Myslím si, že oplocená plocha kousek nad restaurací Na Letné s příjezdem z ulice K Šišťotu, kde se provádí sběr druhotných surovin, si v budoucnu zaslouží reprezentativnější využití, než je tomu doposud.

Josef Janotka

VÁŽENÍ SPOLUOBČANÉ, MILÍ ČTENÁŘI,

máme za sebou první měsíc roku 2021, který byl – stejně jako měsíce předchozí – silně ovlivněn bojem s koronavirovou pandemií. S novým rokem přišla naděje ve formě očkování proti covidu-19, ale bude trvat ještě dlouho, než se náš život postupně vrátí do normálu.

Rozvoj Brušperku se však nesmí zastavit ani v této těžké době. Pro zkvalitnění života v našem městě chceme investičními akcemi rozvíjet Brušperk jako celek, ve všech jeho částech. Mezi významné investiční akce, které by měly být letos realizovány, patří rekonstrukce části veřejného osvětlení, na kterou jsme získali finanční dotaci z programu Efekt Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Většina svítidel je starších dvaceti let, takže neodpovídají současným normám, ani požadavkům na intenzitu osvětlení a úspory energií. To jsou důvody, proč bylo rozhodnuto o letošní rekonstrukci, která se týká výměny 272 svítidel za nové moderní úsporná LED svítidla, a dalších 79 svítidel doplní nová místa v Brušperku. Ta by měla přispět k větší bezpečnosti v doposud neosvětlených, nebo špatně osvětlených lokalitách. Zrekonstruované části veřejného osvětlení budou mít třetinovou spotřebu oproti současnému stavu. Bližší informace o rekonstrukci veřejného osvětlení, která by měla probíhat ve 3. čtvrtletí letošního roku, budou zveřejněny na webových stránkách našeho města. Letos připravujeme rovněž generální rekonstrukci oplocení hřbitova, kdy budou vyspraveny nebo vyhotoveny nové podezdívky, osazena nová plotová pole včetně nových bran a branek. Na východní straně bude ponecháno v oplocení volné místo na vybudování kolumbária.

Od začátku letošního roku platí nový zákon o odpadech, který nás postupně donutí změnit náš pohled na nakládání s odpady. Například BIO odpad se dá zpracovávat v kompostérech, kde vzniká cenná surovina pro opětovné využití na našich zahrádkách. Na základě ankety na dodání kompostérů občanům, do které se přihlásilo přes 400 zájemců, podalo město Brušperk žádost o dotaci v rámci výzvy Operačního programu životního prostředí na pořízení zahradních kompostérů. Naše žádost o dotaci na pořízení kompostérů pro naše občany již byla schválena. Ve spolupráci s odbornou firmou nyní připravujeme veřejnou zakázku na dodávku těchto kompostérů, které budou přiděleny všem, kteří o ně v anketě projeví zájem, a to zdarma, formou pronájmu. Po pěti letech pak přejdou do jejich vlastnictví. Další kompostéry, které budeme mít nad rámec výše uvedeného počtu, poskytneme domácnostem rovněž formou pronájmu, na základě žádostí doručených na MěÚ, a to do vyskladnění všech kompostérů.

Od začátku prosince máme nové webové stránky města, které jsou dle reakcí od občanů přehlednější a přívětivější k získávání informací. Novinky a zprávy z našeho města, kalendář společenských akcí jsou zobrazeny nejen na našich webových stránkách, ale jsou zobrazeny také na nové facebookové stránce města <https://www.facebook.com/mesto.brusperk> a každý je můžete dostávat také přímo do svého telefonu pomocí aplikace V Obraze.

Na závěr nám dovolu,te, abychom vám popřáli zejména pevné zdraví.

Petr Měkýš a Tomáš Vojtek

KAM SE PODĚL LISTOPAD...

Blížil se jeden z posledních státních svátků v roce a já si jako každoročně zavzpomínal, jak jsem v roce 1989 dny před 17. listopadem, onen samotný den i ty následující prožíval a vnímal sled všech událostí, které lidi v naší zemi popohnaly na cestě za svobodou. Odkaz listopadu se už ale mnohým lidem víceméně vzdálil. Svoboda je s odstupem času vnímána jako samozřejmost a její hodnotu si uvědomujeme až ve chvíli, když ji ztrácíme. Za těch více než 30 let jsem se smířil s tím, že na vzpomínkových akcích nebude účast lidí nijak zvlášť masová a oslavy tohoto v našich dějinách významného dne již nebudou tak mohutné ani nikterak do hloubky procítěné. Letošní oslavy mě v tom opět utvrdily, a navíc mi přinesly tak trochu i zklamání. Na internetu proběhla zpráva:

„K připomínce tohoto významného dne a společné oslavě demokracie živě hranou hymnou vyzvalo další kulturní instituce v České republice Jihočeské divadlo z Českých Budějovic. První sloka Škroupovy a Tylovy písně Kde domov můj měla toho dne toho dne veřejně zaznít i v dalších městech po celém Česku.“ Když se ke mně doneslo, že se 17. listopadu v symbolickém čase 17.11 hodin chystá zahrát státní hymnu z paty věže ostravské radnice Janáčkova filharmonie, přejel mi po zádech takový ten příjemný pověstný mráz. Ačkoliv bylo vše určeno pro vysílání pro sociální sítě a předpoklad, že hymnu uslyším alespoň trochu zřetelně byl malý, o mém podvečerním programu bylo v tu chvíli jasno.

Spolu s mými dcerami jsme se vydali k radnici. Co život v socialismu obnášel, už jsem jim v povyprávěl vzhledem k jejich nízkému věku víceméně v obecnější rovině. Během dlouhé cesty k radnici mi však zničehonic začaly pokládat jednu otázku za druhou. Jako by vycítily, že 17. listopad je pro mě den opravdu výjimečný. Nechtěl jsem je zatěžovat složitostmi. Zvolil jsem proto přijatelnější témata a výklad byl podaný zábavnou formou. Takže se dozvěděly, že z hasičů se stali požárníci, že všude ve světě měli policii, maximálně milici, jen Česká republika měla Veřejnou bezpečnost. Že všude ve světě byly nemocnice v různých obměnách označovány stále nemocnicemi, jen u nás byly Městskými ústavy národního zdraví (MÚNZ), ty okresní OÚNZ a krajské pro změnu jako KÚNZ. Stejně tak dopadly i radnice a na zdi se tak instalovaly cedule s nápisy Místní národní výbor (MNV), resp. ONV a KNV. Že režim pobral lidem proti jejich vůli políčka, dobytek a kolikrát ti sami lidé museli pracovat na dřívě svým, ale pak již v zemědělských družstvech, označované jako Jednotné (JZD), ačkoliv o jednotnosti nadšení mnohých dotčených nemohla být řeč. Že jsme byli na 1. máje už jako školáci nuceni vykřikovat všelijaká hesla, lidé museli vylepovat po oknech vlajky a pak se všichni v podivných televizních zprávách dozvídali, jak máme jednotný, stejně smýšlející národ. Že učitelky nebyly paní, nýbrž soudružky a taky že se během mé školní docházky změnil pozdrav Dobrý den na Čest práci! Ano, už jako dětem nařízeno Čest práci! A když mi byla vedením školy odepřena možnost studovat vysněnou školu, ačkoliv jsem se na ni hlásil jako jediný kluk z celé republiky, protože ani jedno ze dvou tabulkových míst nebylo do té chvíle obsazeno, a musel jsem jít na studia jinam, osud režimu byl v té chvíli v mé mysli zpečetěn.

Uběhly první měsíce čtvrtáku a najednou to přišlo. První informace o událostech v Praze, následující mnohé spontánní akce byly postupně doplňovány těmi organizovanými a ve vzduchu visela změna. Diskuse studentů s vyučujícími se nevyhnula ani našemu ústavu. Při nich jsem

tehdy zužitkoval veškeré své “vědomosti” a dřímající láva v útrokách sopky se vedrala na povrch a vybuchla. Dále nebylo mému potomstvu třeba nic víc popisovat a navíc, dorazili jsme k cíli. Holky se očividně nenudily a zejména

během vyprávění o všech těch podivných značkách institucí se v tom chladném počasí smíchem docela i zahřály.

Filharmonici při pohledu dolů z paty věže radnice na davy lidí pochopili, že informace o akci se rychle roznesla a rozhodla se zahráním hymny přichozívší odměnit z balkónu radnice. Po zaznění posledního tónu se nadšené publikum po velkém potlesku dožadovalo i té slovenské, ale hudebníci museli spěchat zpět nahoru, aby splnili svoji původní “misi”. Pro mě i pro mé dcery zůstane tento večer navždy uchován v paměti.

A teď k tomu zklamání. S přibližující se radnicí koncentrace lidí houstla a po obvyklém úkonu – nasazení roušky, mne jedna z dcer upozornila, že v davu lidí před radnicí vlaje česká vlajka, na níž se v bílém poli vyjímal nápis BRUŠPERK. S nadšením, že nejsem sám, kdo se vypravil z rodného města do Ostravy vychutnat si onen zážitek, a se zvědavostí, koho že budu moct pozdravit, jsme se k hloučku vydali. A ouha, odpovědí na můj pozdrav byl hromadný, velmi hlasitý pokřik, abych si, slušně řečeno, sundal pokrývku úst. Mé vysvětlení, že ať už si myslíme o rouškách i o všeobecných opatřeních cokoliv, musíme brát ohled na ty, kteří nejsou vůči bacilu až tak imunní jako většina, a právě proto nás rouška při tak velkém počtu zúčastněných nikterak neobtěžuje, bylo naopak přilítím do ohně. Nastal ještě hlasitější pokřik a my se tak nechtíc stali středem zájmu lidí kolem. Mé dcery zůstaly stát opodál a nechtěly se přiblížit. Byly překvapeny tím, jak umí přátelé “odpovídat na pozdrav”. Po rozhlédnutí kolem jsem zjistil, že snad více než polovina lidí nepřišla oslavit 17. listopad. Přišli se zde zejména zviditelnit tzv. „antirouškaři“. Respektuji každý názor, ale odkaz 17. listopadu by zasloužil více respektu. Rok má 365 dní a určitě by se nějaký jiný termín pro tyto akce našel...

A druhé zklamání? K jednomu z hloučků se přiblížil muž kolem třicítky a něco skupince šeptem sdělil. Odpověď byla rázná a jasně mluvící: “Vypadni, provokatéře!” Bylo v té chvíli jasné, že tento člověk partu lidí nabádal k nějakým nepřístojnostem. Zostuzená osoba se svěšenou hlavou a za notného posměchu kolemstojících odešla. Nepřikládal bych celé té věci až tak velkou váhu, jenže to bych nesměl vidět video z Prahy. Jistý muž tam na jedné akci fyzicky napadal policisty a po chvíli bylo mobilem zaznamenáno jeho usednutí za volant policejního vozu a následný odjezd. Jeho role byla jasná. Cestou domů jsme míjeli skupinku strážníků, jak Městské policie, tak i Policie ČR. Mezi nimi stál muž v civilu a nebude pro vás asi těžké uhadnout, kdo tím člověkem byl. Napadá mě zamyšlení. Má policie v současné době zapotřebí používat provokatéry? Komu měla tato provokace pomoci, kdyby se zdařila? Vzhledem k obsahu provolávaných hesel proti jednomu nejmenovanému politikovi si to můžeme jednoduše domyslet. A ať už je to jakkoliv, myslím si, že provokací jsme si hojně užili za minulého režimu. Teď už to snad není potřeba a určitě už vůbec ne v takto významný den, v den boje za svobodu. Kam se poděl listopad?

Dušan Konvička

OTÁZKY, ODPOVĚDI

Vážený čtenáři Občasníku,

ráda bych vám na těchto stránkách zprostředkovala rozhovor s jedním z občanů našeho města, panem Martinem Buchtou, který vás takto seznámí se svou pozoruhodnou zálibou, již se amatérsky dlouho věnuje, a to astronomii.

Pane Buchtou, v Brušperku žijete již delší dobu. Proč jste pro svou rodinu zvolil právě Brušperk?

Asi málokdo by čekal, že tak krásné a z historického hlediska významné město se nachází hned za průmyslovou Ostravou, která nám zůstává naštěstí skryta za kopci. To dává šanci vyniknout nerušenému panoramatu Brušperku i jeho okolí z mnoha míst ve městě samotném i jeho bezprostředním okolí včetně úchvatných výhledů daleko do krajiny. Když jsem se svou paní před mnoha lety hledal vhodné místo pro stavbu našeho rodinného domu, byl to právě ten zvláštní pocit štěstí, pohody a jedinečnosti, který se dostavil při pohledu z tehdejší louky na Petříně směrem na město a obzor s pohořím Beskyd a který nás přesvědčil, že chceme bydlet právě zde. Nikdy jsme nelitovali, že jsme se takto rozhodli, jakkoli to vypadá, že racionalita zůstala poněkud stranou. Nicméně láska k místu je podle mého názoru primární a podobně jako láska k člověku pomůže pak mnohé případné obtíže a nástrahy života snadněji překonat.

Je o Vás známo, že se věnujete astronomii. Dá se i v Brušperku vidět na obloze něco zajímavého?

Jistěže ano, stačí jen vědět, na co a kdy je vhodné se dívat. Lidské oko je dokonalý nástroj, dosud nepřekonaný co do citlivosti vnímání viditelného světelného záření, který si nosíme neustále s sebou a díky němuž můžeme vidět celou řadu zajímavých úkazů na denní i noční obloze. Pokud se vybavíme už jen byť malým dalekohledem, např. loveckým triedrem, naše pozorovací možnosti se násobně zvětší. Limitací je ovšem vždy rozptýlené světlo okolí, které nám ubírá možnost rozeznat slabší objekty na přesevětleném pozadí. V dnešní době, kdy je dostupná navigace dalekohledů využívající výpočetní techniky, se stává běžnou praxí, že mnozí z nás astronomů-amatérů upřednostňují menší přenosné dalekohledy, které nevyžadují stálé místo instalace a vyrazí s nimi raději za temnou oblohou, kde mají mnohem lepší pozorovací podmínky. Situace znečištění noční oblohy tzv. světelným smogem dosáhla celosvětově již takového rozsahu, že nám z noční oblohy „zmizelo“ např. zde na Ostravsku jen za období mého života více než 80 % hvězd viditelných prostým okem. Proto mnohé státy včetně České republiky vstoupily do programu tzv. „oblastí (rezervací) temné oblohy“, kde se velmi důsledně dbá na maximální omezení zdrojů světelného znečištění. Máme to štěstí, že jednu ze tří takových oblastí na našem území bylo možno zřídit i v části nedalekých Beskyd, kam lze za kvalitním pozorováním třeba jen „na otočku“ vyrazit. V této souvislosti bych měl jedno velké přání – zachovejme tmavou noční oblohu alespoň v podobě jaká je nyní a vyvarujme se každého zbytečného světelného znečištění. Nelobuji v tomto smyslu za nás, několik nadšenců astronomie, ale za záchranu něčeho jedinečného, co nám příroda nabízí pro nás všechny i pro budoucí generace. Omezením světelného smogu přispějeme podstatnou měrou k ochraně přírody, zachování životních podmínek a biorytmu zvířat i rostlin a v neposlední straně i k ochraně našeho zdraví v podobě kvalitního spánku. Nedopusťme, ať jediným kosmickým tělesem, které v budoucnu naše děti na obloze rozeznají, bude jen Měsíc.

Pozorování hvězd je tedy Váš dlouholetý koníček?

Jak už jsem naznačil, je pro mne astronomie největší celoživotní zálibou, ke které mě v raném dětství přivedl můj otec. Astronomie není jen o pozorování hvězd nebo jiných objektů v blízkém i vzdáleném vesmíru. Dnes, více než jindy, spojuje poznatky ze všech přírodních vědních oborů – nejen matematiky, fyziky a chemie, ale i například biologie. Jsem rád, že žiji v této době, kdy mnohé z teoretických předpokladů různých teorií byly potvrzeny vědeckými důkazy ve formě pozorování nebo experimentů. To vše bylo umožněno obrovským pokrokem v technice, technologiích a způsobech, jakým se nyní lidské myšlení dokáže ubírat. Ale ať to nevyzní příliš vědecky nebo nadneseně – opravdu si stačí uvědomit, že pohledem na oblohu se dostáváme tam, kde fungují jen logické principy Matky přírody, do kterých nám dává šanci nahlédnout a obohatit nás pohledem, zážitkem nebo prostě jen dalším poznáním.

Hodně se mluví a píše o konjunkci planet Saturn a Jupiter před vánočními svátky 2020. Čím byl tento úkaz výjimečný? Mohla to být ona Betlémská hvězda, kterou spatřili Mudrci z východu před narozením Krista?

Konjunkce planet jsou cyklicky se opakující úkazy a jsou o to výraznější a krásnější, pokud se jedná

o jasné planety, jakými jsou Jupiter a Saturn. Pro svou vzácnost a nápadnost na obloze je dříve lidé považovali za různá znamení a je velmi pravděpodobné, že se okolo data narození Krista, které ovšem neznáme přesně, podobná událost opravdu udála. V úvahu připadá konjunkce Jupiteru se Saturnem v roce 7 př. n. l., ale mohlo se jednat i o jiný úkaz, který byl s danou historickou událostí pak spojen. Dnes už klasické pojetí „Betlémské hvězdy“ malované na tematických obrazech s kometárním ohonem vzniklo rukou umělce až v období renesance, kdy chtěl daný jev na svém obraze zřejmě více zdůraznit, což se mu jistě povedlo a námět tak přetrvává dodnes. Konjunkce Jupiteru se Saturnem se opakují s periodou cca 20 let, ale podobně těsné konjunkce, jaká se odehrála 21. prosince 2020, se dočkají asi už jen naše děti, protože proběhne až 15. března 2080.

Končící rok 2020 byl snad celkově bohatší na hvězdná překvapení nebo zvláštnosti. Které z nich Vás osobně zaujaly nejvíce?

V roce 2020 se z pohledu astronomie, ale i kosmonautiky a dalších souvisejících oborů, událo opravdu hodně. Chtěl bych zmínit hlavně události, které jsme mohli vidět všichni pouhým okem, bez přístrojové techniky. V únoru jsme měli příležitost pozorovat za soumraku nad západním obzorem planetu Merkur, která se většinu času ukrývá ve slunečním jasu. V červenci nás mile překvapila svou jasností kometa NEOWISE (C/2020 F3), kterou jsme měli šanci vidět nad severním obzorem vždy večer nebo brzy ráno po dobu více než 14 dní. V říjnu se odehrála opozice planety Mars, kdy je tato planeta nejbližší Zemi a je tedy nejlépe pozorovatelná – další taková opozice s podobnými parametry nastane až v roce 2035. O takzvané „velké“ prosincové konjunkci planet Jupiter a Saturn jsem se už zmínil, a i když počasí ve dnech největšího přiblížení obou planet pozorování moc nepřálo, byla to jistě příležitost se aspoň na omezenou dobu pokochat dalším neobvyklým hezkým nebeským úkazem.

Na které astronomické jevy se budeme moci těšit v letošním roce, který právě začal?

Ani rok 2021 nebude na astronomická pozorování chudý. Těšit se můžeme např. v květnu na Merkur na večerní obloze a na tzv. „superúplněk“ Měsíce doprovázený jeho úplným zatměním – tento úkaz bude za příznivých meteorologických podmínek opravdu úchvatný. V červnu bude šance vidět z našeho území částečné zatmění Slunce a srpen nám nabídne podívanou na meteorický roj Perseid (tzv. slzy sv. Vavřince), pro který letos vycházejí velmi dobré světelné podmínky, za kterých „padání hvězd“ neruší světlo Měsíce. Obdobně výhodné pozorovací podmínky bude mít i meteorický roj Geminid v prosinci (14. 12. ráno). V neposlední řadě se můžeme těšit na informace z planety Mars, na kterém přistane další průzkumné vozítko s názvem Perseverance (česky „Vytrvalost“), které vypustí do jeho řídké atmosféry první „mimozemský“ průzkumný vrtulník s názvem Ingenuity (česky „Vynalézavost“) – osobně se na takto pořízené snímky našeho vesmírného souseda velmi těším. Událostí roku bude ale zřejmě vypuštění nového vesmírného dalekohledu Jamese Webba, plánovaného na přelom září a října, který nahradí ve funkci už dosluhující, ale nesmírně plodný Hubbleův dalekohled. Dalekohled Jamese Webba je jedinečný nejen svou velikostí a konstrukcí, ale hlavně možností pozorovat vesmír v oblasti infračerveného, pro naše oko neviditelného, elektromagnetického záření, které odhalí pohledy hluboko do minulosti našeho vesmíru a jistě posune naše poznatky o původu a vývoji vesmíru o velký kus dopředu.

Pane Buchto, vaše informace našim spoluobčanům a čtenářům jsou velice podnětné a zajímavé. Můžete se prostřednictvím našeho občasníku podělit o svá doporučení pro ještě lepší život v našem městě i v této nelehké době?

Odbočím zcela od tématu astronomie – netroufám si nikomu radit či něco doporučovat, ale moc bych si přál, aby se lidé nejen v našem městě, ale na celém světě, k sobě v jakékoli době chovali s respektem a úctou, byli k sobě vstřícní a pomáhali si. Myslím si, že právě tyto vlastnosti vyčleňují náš lidský rod mezi všemi ostatními živými tvory a dělají nás silnějšími v osobním i společenském smyslu – jen tak můžeme překonat všechny nástrahy, které nám přichystá příroda, i ty, za které si jako lidé více či méně můžeme sami.

Co dodat? Přejme si tedy, aby vzájemná úcta, soucit a respekt vůči sobě navzájem neskomíraly, ale aby v nich lidé nacházeli smysl i naději pro budoucnost.

Děkuji za rozhovor.

Zdeňka Mahďáková

Očkování

Cílem článku není reklama k očkování, ostatně v dnešní době jí ani není potřeba. Jde spíše o popis postupu, zamyšlení nad současnou situací, včetně popisu rozšířených mýtů a fake-news o této metodě.

Prapůvodní postup, jakým se lze chránit proti onemocněním nebezpečnou chorobou, byl praktikován již v raném středověku ve Východní Asii. K ochraně před pravými neštovicemi, které stály za úmrtím milionů lidí po celém světě, se používaly strupy z těl, zasažených touto nemocí. Lidé si všimli, že pokud sami do sebe aplikují částičky z těchto strupů a takto se nakazí, průběh skutečné nemoci je mírný.

Postupem času se primitivní způsob ochrany proti pravým neštovicím vyvinul ve vakcíny, které zajistily vymýcení této smrtící nemoci. Když uvážíme, že ještě v roce 1965 na neštovice onemocnělo 15 milionů lidí a z nich 2 miliony zemřely, je to jednoznačně obrovský úspěch a přínos pro ochranu zdraví lidské populace. Nemluvě o následcích, které po sobě neštovice zanechaly, pokud je člověk přežil, očkováním proti této nemoci se zachránilo mnoho životů.

Samozřejmě není to jen záležitost ochrany proti neštovicím, v průběhu desítek let minulého století díky očkování v civilizovaných zemích ustoupily nebo vymizely nemoci jako je tuberkulóza, tetanus, dětská obrna, ale vlivem očkování i výskyt úmrtí na komplikace, způsobené známou chřipkou.

Lidský život se mění i přizpůsobuje, a lidské poznání pokročilo do té míry, že umí nemoci nejen popsat a léčit, ale bohužel také zneužívat jejich původce. Je to obrácená strana mince, kdy se poznání dostane na scestí, a neslouží k užitku člověka nýbrž proti němu. A je vždy otázkou času, kdy se špinavý záměr obrátí proti lidstvu.

V současné době celý svět řeší dopady pandemie nemoci covid 19, a zároveň se prověřují možnosti léčby a ochrany zdraví obyvatel. Na druhé straně je zřejmá snaha o zajištění fungování ekonomiky ve všech zemích. Hledat rovnováhu mezi ochranou zdraví a životů lidí na jedné straně, a hospodářstvím, je velmi náročné, protože je zcela jasné, jak jedno závisí na druhém. Zdravý člověk je schopen vytvářet hodnoty, z jejich výtěžku pak profitují další jednotlivci, skupiny nebo stát. Výkonná ekonomika je schopná financovat kvalitní zdravotní péči. Stagnující ekonomika nevytváří zdroje pro rozvoj zdravotní péče, vzdělání, dopravní infrastruktury a další. Problém je v tom, že ekonomický systém sám od sebe nefunguje – tvoří jej lidé a firmy svou činností. Nemocný člověk se nechodí bavit, neutrácí, ale ani nevydělává, nepodniká, nezakládá nové firmy. Mechanismus ekonomiky se zpomalí. Pokud se společnost nebude bránit šíření nemoci, nebude možné pružně nahrazovat pracovní sílu v rámci trhu práce, nehledě na těžko ocenitelných ztrátách lidského potenciálu.

V případě výskytu nové nemoci je medicína o krok pozadu. Než dojde k tomu, že ji pozná a bude umět léčit, nastává časová prodleva a stojí to mnoho obětí. Pokud je možnost bránit se i jiným způsobem, který je třeba také historicky ověřený, je pochopitelné, že se doporučuje jej využít a že se využít má.

A právě v těchto momentech se rozšiřuje prostor pro výskyt zaručených a ověřených zpráv, nejčastěji na pochybných serverech a v rámci komunikace na sociálních sítích. Najednou se člověk nestačí divit, co se všechno na světě děje, za čím vším stojí Bill Gates se Sörossem, Trumpem a japonským císařem, že my všichni jsme obětí vlád světových velmocí, které chtěly na pandemii vydělat (ve skutečnosti to vypadá, že na pandemii nevydělal žádný stát, kromě Číny). Díky nošení roušek české děti omdlévají (klasická lživá zpráva). Samostatnou kapitolou zaručených zpráv jsou samotné vakcíny. Do mailu se mi dostala výzva, abych si chránila zdraví před vakcínou firmy Astra Zeneca, protože využívá části těl potracených lidských plodů. Když se zamyslím nad tím, kdo může být v pozadí za šířením těchto nesmyslných a záměrně děsivých zpráv, nenapadá mě nic jiného, než že mezi uživateli sociálních sítí je mnoho psychopatů a šílenců, kteří se baví tím, jak takové zprávy vyrábějí a následně pak šíří důvěřivým lidem. A ti jim snadno věří, dokonce ani nezáleží na tom, jak vysoké mají vzdělání. Před dvaceti lety bych si něco takového uměla představit jen ve sci-fi. Dnes je toto realitou.

Jak se v tom vyznat, když především ve starší generaci není vyvinutá kvalitní informační gramotnost? V tomto případě jen velice těžko, snad hlavně vzájemnou komunikací a zájmem v rodinách. Domnívám se, že je nesmírně důležité vést už děti ke kritickému myšlení, aby nevěřily všemu, co jim kdo předhodí, aby se nebály diskutovat a hledat kvalitní a podložené argumenty. Aby jejich učitelé si byli vědomi, že vzdělávat budoucí generace není jen o výuce matematiky a jazyků, ale i v umění věcného dialogu, úctě ke druhému člověku bez mentorování nebo pohrdání. Je to možná i výzva pro vědce, aby mediální prostor nechápali jako prostor pro sebe prezentaci, ale jako prezentaci vědeckého poznání, které má prospět všem.

Zdeňka Mahd'áková

KDYŽ SE ZAPNE PRVNÍ KNOFLÍK ŠPATNĚ...

Podcenění situace, lhaní o dostatku ochranných prostředků, zatímco tisíce zdravotníků bylo zcela nechráněno. Předražené zakázky na roušky, často velmi pochybné kvality. Od jara už třetí ministr zdravotnictví po několika předchozích nefunkčních systémech takzvané chytré karantény a trasování představil pro zvládnutí boje s Covidem systém PES. Jenže systém PES už nebere dnes vážně ani jeho páníček. Pokud kdykoliv v minulosti přišlo větší rozvolnění, tak nikoliv kvůli dobré epidemiologické situaci, nýbrž nejprve kvůli blížícímu se létu a o pár měsíců později kvůli Vánocům. Vláda se pro rozvolnění neřídí daty, ale jak ráda prezentuje, "veřejnou poptávkou". Ignorovala poprázdninový prudký nárůst případů a odsunula nepopulárních opatření až za termín podzimních voleb. V důsledku toho Česká republika okupuje čela statistik v počtu nakažených i nejvíce mrtvých na světě. Přehnaně přísné zákazy měněné mnohdy neplatící ani den. A pochyby o jejich smyslu. Podivných nařízení je nespočet, ale zmíním aspoň krátký výčet.

Taky vás někdy napadlo, jaký je rozdíl mezi tím, jestli běháte přes den nebo v noci? Proč si nemůžete zajít ve 20 hodin na hodinku do restaurace, zatímco v tomtéž podniku někdo může sedět od 14 do 20 hodin? Je šíření nákazy v noci pravděpodobnější? Je nějak opodstatněné, že si můžete boty, knihy, elektroniku atd. koupit v hypermarketu, ale to stejné nemůžete při dodržení počtu lidí na určitou plochu v malé specializované prodejně? Prazvláštní uzavření obchodů v neděli, přičemž logicky došlo k jejich většímu zaplnění o den dříve? Nemůžete nakupovat například v obchodech s dětským oblečením, zatímco třeba zbraň a střelivo si koupit můžete? Proč jste si nemohli koupit předvánoční svařák a koho by ohrozilo jeho vypití při procházce městem? Proč například nesmí kadeřnice stříhat lidi ve svém salonu, ale chodit je stříhat k nim domů může?

A mě napadá, kam že se poděl zdravý rozum? Říká se, že za to, co dělá pes, je odpovědný jeho pán. A když se zapne první knoflík špatně, pak je celé zapínání špatně. Často skloňovanými slovy jsou dnes zpoždění, chaos nebo nefunkčnost. Většina lidí už ničemu nevěří, máme rozvrácenou ekonomiku a veřejné rozpočty. Nestálé chování naší vlády, styl ode zdi ke zdi a neustálé změny v nařízeních ohledně pandemie jsou terčem častých vtípků. Ačkoliv většina českých občanů je díky omezením a neustálým změnám znechuceno a vinou nedostatečných kompenzací jich spousta doslova bojuje o přežití, jedno nám jako národu neschází, a to je humor. Ať už je váš názor na věc jakýkoliv, zkuste si ho zachovat i v následujících dnech a měsících. Humor vyvolává smích a smích je lék.

Mějte krásný rok 2021.

Dušan Konvička